

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ

kṛṣṇayajurvēdīya taittirīya brāhmaṇē
॥ *dvitīyāṣṭakē caturthaḥ praśnaḥ* ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ

śrīmatē rāmānujāya namaḥ

śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ

॥ dvitīyāṣṭakē caturthaḥ praśnaḥ ॥

hariḥ o(4)m |

juṣṭō damūnā atithirdurōṇē |

imaṃ nō yajñamupāyāhi vidvāṇ |

viśvā agnē'bhīyujō vihatya |

śatrūyatāmābhārā bhōjanāni |

agnē śardhā mahatē saubhāgāya |

tavā dyumnānyūttamāni santu |

saṃ jāspatyag̃ suyamamākṛṇuṣva |

śatrūyatāmābhitiṣṭhā mahāḡsi |

agnē yō nō'bhitō janāḥ |

vṛkō vārō jighāḡsati || 1 ||

tāgstvam vṛtrahañjahi |

vasvaśmabhyamābhāra |

agnē yō nō'bhidāsati |

saṃānō yaśca niṣṭyaḥ |

idhmasyēva prakṣāyataḥ |

Please let us know of any errors in this text.

mā tasyōcchēṣi kiñcana |
tvamindrābhibhūrasī |
dēvō vijñātavīryaḥ |
vṛtrahā pūrucētanaḥ |
apa prācā indra viśvāg amitraṇ || 2 ||

apāpācō abhibhūtē nudasva |
apōdicō apa sūrādharācā ūrau |
yathā tava śarmaṇmadēma |
tamindraṃ vājayāmasi |
mahē vṛtrāya hantavē |
sa vṛṣā vṛṣabhō bhūvat |
yujē ratham gavēṣaṇag haribhyām |
upa brahmāṇi jujuṣāṇamasthuḥ |
vibādhiṣṭāsyā rōdāsī mahitvā |
indrō vṛtrānyāpratī jāghānvāṇ || 3 ||

havyāvāhāmabhimātiṣāhām |
rakṣōhanaṃ pṛtānāsu jiṣṇum |
jyōtiṣmantaṃ dīdyātaṃ purāndhim |
agnigg sviṣṭakṛtamāhuvēma |
sviṣṭamagnē abhi tatpṛṇāhi |

viśvā¹ dēva¹ pṛtanā¹ abhiṣya¹ |
urum¹ naḥ¹ panthāṃ¹ pradiśanvibhāhi¹ |
jyōtiṣmaddhēhyajaram¹ na¹ āyuh¹ |
tvāmāgnē¹ haṣmāntaḥ¹ |
dēvaṃ¹ martāsa¹ īdatē¹ || 4 ||

manyē¹ tvā¹ jātavēdasam¹ |
sa¹ havyā¹ vākṣyānuṣak¹ |
viśvāni¹ nō¹ durgahā¹ jātavēdaḥ¹ |
sindhum¹ na¹ nāvā¹ dūritā¹tiparṣi¹ |
agnē¹ atrivanmanāsā¹ grṇānaḥ¹ |
asmākam¹ bōdhyavitā¹ tanūnām¹ |
pūṣā¹ gā¹ anvētu¹ naḥ¹ |
pūṣā¹ rākṣatvarvātaḥ¹ |
pūṣā¹ vājaḡ¹ sanōtu¹ naḥ¹ |
pūṣēmā¹ āśā¹ anūvēda¹ sarvāḥ¹ || 5 ||

sō¹ asmāḡ¹ abhāyatamēna¹ nēṣat¹ |
svastidā¹ aghṛṇiḥ¹ sarvāvīraḥ¹ |
aprayucchanpura¹ ētu¹ prajānanṇ¹ |
tvāmāgnē¹ saprathā¹ asi¹ |
juṣṭō¹ hōtā¹ varēṇyaḥ¹ |

tvayā¹ yajñam¹ vitanvatē¹ |
agnī rakṣāḡsi sēdhati¹ |
śukraśōciramartyaḥ¹ |
śuciḥ pāvaka īdyaḥ¹ |
agnē rakṣā nō aghāsaḥ¹ || 6 ||

pratiṣma dēva rīṣataḥ¹ |
tapiṣṭhairajarō daha¹ |
agnē haḡsi nyātriṇam¹ |
dīdyaṇmartyēṣvā¹ |
svē kṣayē śucivrata¹ |
ā vāta vāhi bhēṣajam¹ |
vi vāta vāhi yadrapaḥ¹ |
tvaḡ hi viśvabhēṣajaḥ¹ |
dēvānām¹ dūta īyāsē¹ |
dvāvīmau vātau¹ vātaḥ¹ || 7 ||

ā sindhōrā parāvataḥ¹ |
dakṣam¹ mē anya āvātu¹ |
parā'nyō vātu yadrapaḥ¹ |
yadaḍō vāta tē gṛhē¹ |
amṛtasya¹ nidhiṛhitaḥ¹ |

tatō nō dēhi jīvasēḥ |
tatō nō dhēhi bhēṣajam |
tatō nō mahā āvaha |
vāta āvātu bhēṣajam |
śambhūrmāyōbhūrno hrdē || 8 ||

prana āyūḡṣi tāriṣat |
tvamāgnē ayā'si |
ayā sanmanāsā hitaḥ |
ayā saṅ havyamūhiṣē |
ayā nō dhēhi bhēṣajam |
iṣṭō agnirāhutaḥ |
svāhākṛtaḥ pipartu naḥ |
svagā dēvēbhya' idam namaḥ |
kāmō bhūtasya bhavyāsya |
samrāḍēkō virājati || 9 ||

sa idam pratipaprathē |
ṛtūnuthsrjate vaśi |
kāmaṣṭadagrē samāvartatādhi |
manasō rētaḥ prathamam yadāsīt |
satō bandhūmasati nirāvindaṅṅ |

hṝdi pr̄atīṣyā́ kavayṓ manīṣā́ |
tvayā́ manyṓ sarathamārujantāḥ |
harṣamāṇāsō dhṛṣatā́ marutvaḥ |
tiḡmēṣavá āyūdhā́ saḡśísānāḥ |
upaprayānti narṓ agnirūpāḥ || 10 ||

man̄yurbhagṓ man̄yurēvāsá dēvaḥ |
man̄yurhōtā́ varuṇṓ viśvavēdāḥ |
man̄yumuḥ viśā́ īdatḗ dēvayantīḥ |
pāhi nṓ manyṓ tapāsā́ śramēṇa |
tvamāgnḗ vrataḥcchuciḥ |
dēvāḡ āsādayā́ iha |
agnḗ haṡvyāya vōdhavē |
vratā́ nu bibhrādvratapā́ adābhyāḥ |
yajā́ nṓ dēvāḡ ajarah́ suvīrah |
dadhadratnāni suvidānṓ agnē |
gōpāya nṓ jīvasḗ jātavēdaḥ || 11 ||

jighāḡsatyaḡmitrāñjaghaṡvānīdatḗ sarvā́ aḡhāsō
vātō hṝdē rājatyagnirūpāḥ suvidānṓ aḡná ēkaḡ ca || 1 ||

cakṣuṣṓ hētḗ manāsṓ hētē |
vācṓ hētḗ brahmaṇṓ hētē |

yō mā'ghāyurābhīdāsati |
tamāgnē mēnyā'mēniṃ kṛṇu |
yō mā cakṣuṣā yō manāsā |
yō vācā brahmaṇā'ghāyurābhīdāsati |
tayā'gnē tvam mēnyā |
amumāmēniṃ kṛṇu |
yatkiñcāsau manāsā yaccā vācā |
yajñairjuhōti yajuṣā havirbhiḥ || 12 ||

tanmr̥tyurnir̥ṛtyā samvidānaḥ |
purā diṣṭādāhūtīrasya hantu |
yātudhānā nir̥ṛtirādu rakṣaḥ |
tē āsya ghnantvanṛtēna satyam |
indrēṣitā ājyāmasya mathnantu |
mā tathsamṛddhi yadaṣau karōti |
hanmi tē'ham kṛtag̃ haviḥ |
yō mē ghōramacīkṛtaḥ |
apāñcau ta ubhau bāhū |
apānāhyāmyāsyām || 13 ||

apānāhyāmi tē bāhū |
apānāhyāmyāsyām |

agnērdēvasya brahmaṇā |
sarvaṃ tē'vadhiṣaṃ kṛtam |
purā'muṣya vaṣaṭkārāt |
yajñaṃ dēvēṣu naskṛdhi |
sviṣṭamaṣmākāṃ bhūyāt |
mā'smānprāpaṇnarātayaḥ |
anti dūrē satō agnē |
bhrātr̥vyasyābhidāsataḥ || 14 ||

vaṣaṭkārēṇa vajrēṇa |
kṛtyāg hānmi kṛtāmaḥam |
yō mā naktam divā sāyam |
prātaścāhnō nipīyati |
adyā tamindra vajrēṇa |
bhrātr̥vyam pādayāmasi |
indrāsyā gṛhō'si taṃ tvā |
prapadyē saguḥ sāśvaḥ |
saḥa yanmē asti tēnā |
īdē agniṃ vipāścitām || 15 ||

girā yajñasya sādhanam |
śruṣṭivānaṃ dhitāvānam |

agnē śakēma tē vāyam |
yamam dēvasya vājinah |
ati dvēśāḡṣi tarēma |
avataṃ mā samānasau samōkasau |
sacētasau sarētasau |
ubhau māmavataṃ jātavēdasau |
śivau bhavatamādyā nah |
svayam kṛṇvānah sugamaprayāvam || 16 ||

tigmaśṛṅgō vṛṣabhah śōśucānah |
pratnaḡ sadhasthamanupaśyāmānah |
ā tantumagnirdivyaṃ tātāna |
tvam naṣtantūruṭa sētūragnē |
tvam panthā bhavasi dēvayānah |
tvayā'gnē pṛṣṭham vāyamārūhēma |
athā dēvaiḥ sadhamādāṃ madēma |
udūttamaṃ mūmugdhi nah |
vi pāsāṃ madhyamaṃ cṛta |
avādhamāni jīvasē || 17 ||

vayaḡ sōma vrātē tava |
manastanūṣu bibhrātaḥ |

prajāvāntō aśīmahi |
indrāṇī dēvī subhagā supatnī |
udaḡśēna patividyē jigāya |
triḡśadāsyā jaḡhanaṃ yōjanāni |
upastha indragḡ sthaviram bibharti |
sēnā ha nāmā pṛthivī dhanañjayā |
viśvavyacā aditiḡ sūryātvak |
indrāṇī dēvī prāsahā''dadānā || 18 ||

sā nō dēvī suhavā śarmā yacchatu |
ā tvā'hārṣamāntarābhūḡ |
dhruvastiṣṭhāvicācaliḡ |
viśāstvā sarvā vāñchantu |
mā tvadrāṣṭramadhibhraśat |
dhruvā dyaurdhruvā pṛthivī |
dhruvaṃ viśvamidaṃ jagāt |
dhruvā ha parvatā imē |
dhruvō rājā viśāmayam |
ihaivaidhi mā vyāthiṣṭhāḡ || 19 ||

parvāta ivāvicācaliḡ |
indra ivēha dhruvastiṣṭha |

īha rāṣṭramū dhāraya |
abhiṣṭha pṛtanyataḥ |
adhārē santu śatravaḥ |
indra iva vṛtrahā tiṣṭha |
apah kṣētrāṇi sañjayaṇ |
indra ēṇamadīdharat |
dhruvaṃ dhruvēṇa haṁṣā |
tasmai dēvā adhibravaṇ |
ayaṃ ca brahmaṇaspatiḥ || 20 ||

hāvīrbhirāsyamabhi dāsātō vipāścitaṃaprayāvaṃ
jīvasē dadānā vyathiṣṭhā bravannēkaṃ ca || 2 ||

juṣṭī narō brahmaṇā vaḥ pitṛṇām |
akṣāmyayaṃ na kilā riṣātha |
yacchakvārīṣu brhātā ravēṇa |
indrē śuṣmamadadhāthā vasiṣṭhāḥ |
pāvākā naḥ sarāsvatī |
vājēbhīrvājīvatī |
yajñaṃ vaṣṭu dhiyā vāsuḥ |
sarāsvatyabhi nō nēṣi vasyaḥ |

mā pāsphaṛīḥ payāsā mā na ādhak |
juṣasvā naḥ saḥyā vēśyā ca || 21 ||

mā tvatkṣētrāṇyaraṇāni ganma |
vr̥ñjē havirnamāsā baḥhiragnau |
ayāmi srugghṛtavatī suvr̥ktiḥ |
amyākṣi sadma sadanē pṛthivyāḥ |
aśrāyi yajñāḥ sūryē na cakṣuḥ |
ihārvāñcamatihvayē |
indraṃ jaitrāya jētavē |
asmākamastu kēvalaḥ |
arvāñcamindraṃamutō havāmahē |
yō gōjiddhanajidaśvajidyāḥ || 22 ||

imaṃ nō yajñaṃ vihavē juṣasva |
asya kūrṃō harivō mēdinaṃ tvā |
asamṛṣṭō jāyasē mātr̥vōḥ śuciḥ |
mandraḥ kavirudatiṣṭhō vivāsvataḥ |
ghṛtēnā tvā'vardhayannagna āhuta |
dhūmastē kēturābhavaddivi śritaḥ |
agniragrē prathamō dēvatānām |
saṃyātānāmuttamō viṣṇurāsīt |

yajāmānāya parigr̥hya' dēvāṅ |
dīkṣayēdaḡ havirāgacchataṃ naḥ || 23 ||

agniścā' viṣṇō tapā' uttamam̐ mahāḥ |
dīkṣāpālēbhyō vanātaḡ hi śākrā |
viśvairdēvairyajñiyaiḥ samvidānau |
dīkṣāmasmai yajāmānāya dhattam |
pra tadviṣṇuḥ stavatē vīryāya |
mrgō na bhīmaḥ kūcarō giriṣṭhāḥ |
yasyōruṣu' triṣu vikramaṇēṣu |
adhikṣiyanti bhuvanāni' viśvā |
nū martō dayatē sanīṣyaṅ yaḥ |
viṣṇāva urugāyāya dāsāt || 24 ||

pra yaḥ satrācā' manāsā yajātai |
ētāvantaṃ naryamāvivāsāt |
vicākramē pṛthivīmēṣa ētām |
kṣētrāya' viṣṇurmanuṣē daśasyanḥ |
dhruvāsō asya kīrayō janāsaḥ |
urukṣitiḡ sujanīmācakāra |
trirdēvaḥ pṛthivīmēṣa ētām |
vicākramē śatarcāsam mahitvā |

pra viṣṇuṛastu taṡvasastaviyāṅ |
tvēṡagg hyāsyā sthavirasyā nāmā || 25 ||

hōtāraṃ ciṡtrarāthamadhvaṡasyā |
yajñasyā yajñasya kētuḡ ruśāntam |
pratyārdhiṃ dēṡvasyā dēṡvasya maḡhnā |
śriyā tvāḡnimatithiṃ janānām |
ā nō viśvābhirūtibhiḥ sajōṡāḥ |
brahmā juṡāṅō hāryaśva yāhi |
varivṡjathsthavirēbhiḥ suśipra |
aṡmē dadhaḡdvṡṡaṅaḡ śuṡmāindra |
indraḥ suvaṡṡā janayannahāni |
jigāyōśigbhiḥ pṡtānā abhiśriḥ || 26 ||

prārōcayanmanāvē kētumahnām |
avindaḡjyōtirbṡḡhātē raṅāya |
aśvināvavāsē nihvāyē vām |
ā nūnaṃ yātaḡ sukṡtāyā viprā |
prātaryuktēnā suṡvṡtā rathēna |
upāḡacchatamavasāḡḡgātaṃ naḥ |
aviṡṡtaṃ dhīṡvaśvinā na āsu |
prajāvadrētō ahrāyaṃ nō astu |

āvāṃ tōkē tanāyē tūtūjānāḥ |
suratnāsō dēvavitim gamēma || 27 ||

tvag sōma kratubhiḥ sukaturbhūḥ |
tvam dakṣaiḥ sudakṣō viśvavēdāḥ |
tvam vṛṣā vṛṣatvēbhirmahitvā |
dyumnēbhirdyumnyābhavō nṛcakṣāḥ |
aśādham yuthsu pṛtānāsu paprim |
suvaṛṣāmaphsvām vṛjanāsya gōpām |
bharēṣujāg sukṣitiḡ suśravāsam |
jayāntaṃ tvāmanū madēma sōma |
bhavā mitrō na śēvyō ghṛtāsūtiḥ |
vibhūtadyumna ēvayā u saprathāḥ || 28 ||

adhā tē viṣṇō viduṣācidṛdhyāḥ |
stōmō yajñasya rādhyō haṇiṣmātaḥ |
yaḥ pūrvyāyā vēdhasē navīyasē |
sumajjānāyē viṣṇāvē dadāśati |
yō jātamāsyā mahatō maḥi bravāt |
sēduḥ śravōbhiryujyāñcidabhyāsat |
tamu stōtāraḥ pūrvyaṃ yathā vīda ṛtasya |
garbhaḡ haṇiṣā pipartana |

ā'syā' jānantō nāmācidvivaktana |
bṛhattē viṣṇō sumatiḥ bhājāmahē || 29 ||

imā dhānā ghṛtasnuvaḥ |
harī ihōpāvakṣataḥ |
indraḡ sukhatāmē rathē |
ēṣa brahmā pra tē mahē |
vidathē śaḡsiṣaḡ harī |
ya ṛtviyaḥ pra tē vanvē |
vanuṣō haryaṭaḥ madām |
indrō nāmā ghṛtaḥ na yaḥ |
haribhiścāru sēcatē |
śrutō gaṇa ā tvā viśantu || 30 ||

harivarpaṣaḥ girāḥ |
ā carṣaṇiprā vṛṣabhō janānām |
rājā kṛṣṭināḥ pūruhūta indraḥ |
stutaḥ śrāvāsyannaṣōpāmādrī |
yuktva harī vṛṣaṇā'yāhyarvān |
pra yathsindhāvaḥ praṣavaḥ yadāyanḥ |
āpāḥ samudraḡ rathyēva jagmuḥ |
atāścīdindraḥ sadāsō varīyāḥ |

yadīg̃ sōmah̃ pṛṇati̇ dugdhō aḡsuḥ |
hvayāmasi̇ tvēndrȧ yāhyarvāṅ || 31 ||

araṃ tē sōmastanuvē̇ bhavāti |
śatakratō mādayāsvā sutēṣu |
prāsmāg̃ avȧ pṛtanāsu̇ pra yuṭhsu |
indrāyȧ sōmah̃ praḍivō̇ vidānāḥ |
ṛbhuryēbhirvṛṣāparvā̇ vihāyāḥ |
prayamyamāṇānpratiṣū̇ gṛbhāya |
indrȧ pibȧ vṛṣādhūtasyȧ vṛṣṇāḥ |
ahēḍamānȧ upāyāhi̇ yajñam |
tubhyaṃ pavantȧ indāvaḥ sutāsāḥ |
gāvō̇ na vajrinthsvamōkō̇ acchā̇ || 32 ||

indrāgahi̇ prathamō̇ yajñiyānām |
yā tē̇ kākuthsukṛtā̇ yā variṣṭhā |
yayā̇ śaśvatpibāsi̇ madhvā̇ ūrmim |
tayā̇ pāhi̇ pra tē̇ adhvaryurāsthāt |
saṃ tē̇ vajrō̇ vartatāmindrȧ gavyuḥ |
prātaryujā̇ vibōdhaya |
aśvinā̇ vēhȧ gacchatam |
asyȧ sōmāsyā̇ pītayē̇ ||

prātaryāvāṅā prathamā yajadhvam |
purā gṛdhrādararuṣaḥ pibāthaḥ |
prātarhi yajñamaśvinā dadhātē |
praśaṅsanti kavayaḥ pūrvabhājāḥ |
prātaryajadhvamaśvinā hinōta |
na sāyamasti dēvayā ajuṣṭam |
utānyō asmadyajatē vicāyaḥ |
pūrvāḥ pūrvō yajamānō vanīyaṅ || 33 ||

cāsvajidyō gacchataṃ nō dāśannāmābhiśrīrgāmēma
saprathā bhajāmahē viśantu yāhyarvānacchā pibāthaḥ ṣaṭca || 3 ||

naktam jātā'syōśadhē |
rāmē kṛṣṇē asikni ca |
idaḡ rajani rajaya |
kilāsam palitam ca yat |
kilāsam ca palitam ca |
niritō nāśayā pṛṣat |
ā naḥ svō aśnutam varṇaḥ |
parā śvētāni pātaya |
asitam tē nilayanam |
āsthānamasitam tava || 34 ||

asikniyasyōṣadhē |
niritō nāśayā pṛṣat |
asthijasyā kilāsasya |
tanūjasyā ca yattvaci |
kṛtyayā kṛtasya brahmaṇā |
lakṣmā śvētamanīnaśam |
sarūpā nāmā tē mātā |
sarūpō nāmā tē pitā |
sarūpā'syōṣadhē sā |
sarūpamidam kṛdhi || 35 ||

śunaḡ hūvēma maḡhavānamindrām |
asminbharē nṛtāmam vājasātau |
śṛṇvantāmuḡgramūtayē samathsu |
ghnantām vṛtrāṇi sañjitaḡ dhanānām |
dhūnuṡtha dyām parvatāndāśuṡē vasu |
ni vō vanā jihatē yāmanō bhiyā |
kōpayātha pṛthivīm pṛśnimātarah |
yudhē yadūgrāḡ pṛṣatīrayūgdhvam |
pravēpayanti parvatāṇ |
viviñcanti vanāspatiṇ || 36 ||

prō'vā¹rata maru¹tō dur¹madā¹ iva |
dē¹vāsaḥ sar¹vāyā vi¹sā |
puru¹trā hi sa¹ḍṛṇṇasi |
vi¹sō vi¹svā¹ anu¹ pra¹bhu |
sa¹mathsu¹ tvā havā¹mahē |
sa¹mathsva¹gnimava¹sē |
vā¹ja¹yantō havā¹mahē |
vā¹jē¹ṣu ci¹trarā¹dhasam |
sa¹ṅga¹cchadhva¹ḡ sa¹mva¹dadhvam |
sa¹m vō ma¹nāḡsi jā¹natām || 37 ||

dē¹vā bhā¹gaṃ ya¹thā pū¹rvē¹ |
sa¹ñjā¹nānā upā¹sata |
sa¹mā¹nō man¹traḥ sa¹mitiḥ sa¹mā¹nī |
sa¹mā¹naṃ ma¹naḥ sa¹ha ci¹ttamē¹ṣām |
sa¹mā¹naṃ kē¹tō a¹bhi sa¹grā¹bhadhvam |
sa¹ñjñā¹ne¹na vō ha¹viṣā¹ ya¹jā¹maḥ |
sa¹mā¹nī va¹ ā¹kū¹tiḥ |
sa¹mā¹nā hṛ¹dayā¹ni vaḥ |
sa¹mā¹namas¹tu vō ma¹naḥ |
ya¹thā vaḥ su¹sa¹hā¹'sati || 38 ||

sañjñānaṃ naḥ svaiḥ |
sañjñānaṃaraṇaiḥ |
sañjñānāmaśvinā yuvam |
ihāsmāsu niyacchatam |
sañjñānaṃ mē bṛhaspatiḥ |
sañjñānaḡ savitā'karat |
sañjñānāmaśvinā yuvam |
iha mahyaṃ niyacchatam |
upacchāyāmiva ghrṇēḥ |
agānma śarmā tē vāyam || 39 ||

agnē hiraṇyasandraśaḥ |
adābdhēbhiḥ savitaḥ pāyubhiṣṭvam |
śivēbhirādyā paripāhi nō gayām |
hiraṇyajihvaḥ suvitāya navyāsē |
rakṣā mākirnō aghaśaḡsa īsata |
madē madē hi nō daḍuḥ |
yūthā gavāmrjukratuḥ |
saṅgrbhāya purūsatā |
ubhāyā haṣtyā vasu |
śiśīhi rāya ābhāra || 40 ||

śiprin̄vājānāṃ patē |
śaciv̄astavaḥ daḡsanāḥ |
ā tū naḥ indra bhājaya |
gōṣvaśvēṣu śubhruṣu |
sahasrēṣu tuvīmagha |
yaddēvā dēva hēḍanam |
dēvāsaścakṛmā vāyam |
ādityāstasmānmā yūyam |
ṛtasyartēnā muñcata |
ṛtasyartēnādityāḥ || 41 ||

yajātrā muñcatēha mā |
yajñairvō yajñavāhasaḥ |
āśikṣāntō na śēkima |
mēdāsvatā yajāmānāḥ |
srucā''jyēnaḥ juhvātaḥ |
ākāmā vō viśvē dēvāḥ |
śikṣāntō nōpaśēkima |
yadi divā yadi naktām |
ēnā ēnaṣyō'karat |
bhūtaṃ mā tasmādbhavyāṃ ca || 42 ||

drupadādiva muñcatu |
drupadādivēnmumucānaḥ |
svinnaḥ snātvī malādiva |
pūtaṃ pavitrēṇēvājyaṃ |
viśvē muñcantu maināsaḥ |
udvayaṃ tamāsaṣpari |
paśyāntō jyōtiruttāram |
dēvaṃ dēvatrā sūryāṃ |
agānma jyōtiruttamam || 43 ||

tavā kṛdhi vanāspatīñjānatāmasāti
vayaṃ bhārādityāśca navā ca || 4 ||

vṛṣā sō aḡsuḥ pavatē haviṣmānthasōmaḥ |
indrāsyā bhāga ṛtayuh śatāyuh |
sa mā vṛṣāṇaṃ vṛṣabhaṃ kṛṇōtu |
priyaṃ viśāḡ sarvāvīraḡ suvīrāṃ |
kasyā vṛṣā sutē sacā |
niyutvānvṛṣabhō raṇat |
vṛtraḥā sōmāpītayē |
yastē śṛṅga vṛṣō napāt |

pranāpātkuṇḍapāyyāḥ |
nyāsmindadhra ā manāḥ || 44 ||

taḡ sadhrīcīrūtayō vṛṣṇiyāni |
paugsyāni niyutaḥ saścūrindrām |
samudraṃ na sindhāva ukthaśuṣmāḥ |
uruvyacāsaṃ girā āviśanti |
indrāya girō anīśitasargāḥ |
apaḥ prairāyanthsagarasya budhnāt |
yō akṣēṇēva cakriyā śacībhiḥ |
viṣvāktastambhā pṛthivīmūta dyām |
akṣōdayacchavasā kṣāmā budhnam |
vārṇavātastaviṣībhirindraḥ || 45 ||

dr̥dhānyaughnāduśamāna ojaḥ |
avābhinatkaḥkubhaḥ parvatānām |
ā nō agnē sukētunā |
rayiṃ viśvāyupōṣasam |
mārḍīkaṃ dhēhi jīvasē |
tvaḡ sōma maḥē bhagām |
tvam yūnā ṛtāyatē |
dakṣam dadhāsi jīvasē |

rathāṃ yuñjatē marutaḥ śubhē sugam |
sūrō na mitrāvaruṇā gaviṣṭiṣu || 46 ||

rajāṅsi citrā vicāraṅti tanyavaḥ |
divaḥ sāmrajā payāsā na ukṣatam |
vācaḡ su mitrāvaruṇāviraṅvatīm |
parjanyaścitrāṃ vadaṅti tviṣīmatīm |
abhrā vāsata marutaḥ su māyayā |
dyāṃ varṣayatamaruṇāmārēpasām |
ayukta sapta śundhyuvaḥ |
sūrō rathāsyā naptriyaḥ |
tābhīryāṅti svayuktibhiḥ |
vahiṣṭhēbhirviharāṅ yāsi tantūm || 47 ||

avavyayannasitaṃ dēva vasvaḥ |
davidhvatō raśmayaḥ sūryāsyā |
carmēvāvādhustamō aphsvāntaḥ |
parjanyaṅyā pragāyata |
divasputrāyā mīdhuṣē |
sa nō yavasāmicchatu |
acchā vada tavaṣāṃ gīrbhirābhiḥ |
stuhi parjanyaṃ namaṣā vivāsa |

kanikradadvṛṣabhō jīradānuḥ |
rētō dadhātvōṣadhīṣu garbhām || 48 ||

yō garbhamōṣadhīnām |
gavām kṛṇōtyarvatām |
parjanyaḥ puruṣiṇām |
tasmā idāsyē haviḥ |
juhōtā madhumattamam |
idām naḥ saṃyatam karat |
tīsrō yadāgnē śaradaṣtvāmit |
śuciṃ ghṛtēna śucāyaḥ saparyann |
nāmāni ciddadhirē yajñiyāni |
asūdayanta tanuvaḥ sujātāḥ || 49 ||

indraśca naḥ śunāsīrau |
īmaṃ yajñam mimikṣatam |
garbhām dhattagg svastayē |
yayōridam viśvaṃ bhuvānamāvivēśa |
yayōrānandō nihitō mahāśca |
śunāsīrāvṛtubhiḥ saṃvidānau |
indrāvantau haviridam juṣēthām |
ā ghā yē agnimindhātē |

str̥ṇanti baṛhirānuṣak |
yēṣāmindrō yuvā sakhā |
agna indraśca mēdinā |
hathō vṛtrāṇyapṛati |
yuvaḡ hi vṛtrahantāmā |
yābhyāḡ suvarajāyannagrā ēva |
yāvātasthaturbhuvānasya madhyē |
pracārṣaṇī vṛṣaṇā vajrabāhū |
agnī indrā vṛtrahaṇā huvē vām || 50 ||

mana indrō gaviṣṭiṣu tantuḡ garbhaḡ
sujātāḥ sakhā sapta ca || 5 ||

uta naḥ priyā priyāsu |
saptasvasā sujūṣṭā |
sarāsvatī stōmyā'bhūt |
imā juhvanā yuṣmadā namōbhiḥ |
pṛati stōmaḡ sarasvati juṣasva |
tava śarmānpriyatāmē dadhānāḥ |
upāsthēyāma śaraṇaḡ na vṛkṣam |
trīṇi padā vicākramē |

viṣṇuṛgōpā adābhyah |

tatō dharmāṇi dhārayann̄ || 51 ||

tadāsyā priyamābhi pāthō aśyām |

narō yatrā dēvayavō madānti |

urukramasya sa hi bandhuritthā |

viṣṇōḥ padē pāramē madhva utśah |

kratvā dā āsthū śrēṣṭhah |

adya tvā vanvanthsurēknāḥ |

martā ānāśa suvr̥ktim |

imā brahma brahmavāha |

priyā ta ā bar̥hiḥ sīda |

vīhi sūra purōḍāśām || 52 ||

upā nah sūnavō girah |

śr̥ṇvantvamṛtāsyā yē |

sumṛḍīkā bhāvantu nah |

adyā nō dēva savitah |

prajāvāthsāvīḥ saubhāgam |

parā duṣṣvapniyaḡ suva |

viśvāni dēva savitah |

duritāni parāsuva |

yadbhādraṃ tanmā āsūva |
śucimarṅkairbr̥haspatim || 53 ||

adhvarēṣu namasyata |
anāmyōja ācakē |
yā'dhārayānta dēvā sudakṣā dakṣapitārā |
asuryāya pramaḥasā |
sa itkṣēti sudhita ōkaśi svē |
tasmā idā pinvatē viśvadāni |
tasmai viśaḥ svayamēvānamanti |
yasminbrahmā rājāni pūrva eti |
sakūtimindraḥ sacyūtim |
sacyūtim jaghanacyūtim || 54 ||

kaṅātkābhāṃ na ābhāra |
prayaphsyanniva śakthyaū |
vi na indraḥ mṛdhō jahi |
kaṅikhunadiva sāpayanṇi |
abhi naḥ suṣṭūtim naya |
prajāpatih striyāṃ yaśaḥ |
muṣkayōradadhāthsapām |
kāmaśyaḥ tr̥ptimānandam |

tasyāgnē bhājayēha mā |
mōdaḥ pramōda ānandaḥ || 55 ||

muṣkayōrnihiṭaḥ sapāḥ |
sṛtvēva kāmāsyā tṛpyāṇi |
dakṣiṇānām pratigrahē |
manāsaścittamākūtim |
vācaḥ satyamāśīmahi |
paśūnāg rūpamannāsyā |
yaśaḥ śrīḥ śrayatām mayi |
yathā'hamāsyā atṛpagg striyai pumāṇ |
yathā strī tṛpyāti puḡsi priyē priyā |
ēvaṃ bhagāsyā tṛpyāṇi || 56 ||

yajñasya kāmyaḥ priyaḥ |
dadāmītyagnirvādati |
tathēti vāyurāha tat |
hantēti satyaṃ candramāḥ |
ādityaḥ satyamōmiti |
āpastathsatyamābharanḥ |
yaśō yajñasya dakṣiṇām |
asau mē kāmaḥ samṛddhyatām |

na hi spaśamavidannanyamaśmāt |
vaiśvānarātpūra ētāramagnēḥ || 57 ||

athēmamanthannaṃṛtamamūrāḥ |
vaiśvānaraṃ kṣētraḥjityāya dēvāḥ |
yēśānimē pūrvē armāsa āsanḥ |
ayūpāḥ sadma vibhṛtā purūṇi |
vaiśvānara tvayā tē nuttāḥ |
pṛthivīmanyāmbhitāsthurjanāsaḥ |
pṛthivīm mātarāṃ mahīm |
antarikṣamupābruvē |
bṛhatīmūtayē divām |
viśvām bibharti pṛthivī || 58 ||

antarikṣam vipapṛathē |
duhē dyaurbṛhatī payāḥ |
na tā nāśanti na dābhāti taskāraḥ |
nainā amitrō vyathirādādhaṣṭati |
dēvāgścā yābhiryajātē dadāti ca |
jyōgittābhiḥ sacatē gōpātiḥ saha |
na tā arvā rēṇukākāṭō aśnutē |
na saggskṛtatramupāyanti tā abhi |

urugāyamabhayaṃ tasya tā anu |
gāvō martyāsyā vicāraṅti yajvānaḥ || 59 ||

rātrī vyakhyadāyātī |
puruṭrā dēvyākṣabhiḥ |
viśvā adhi śriyō'dhita |
upā tē gā ivākāram |
vr̥ṇīṣva duhitardivaḥ |
rātrī stōmaṃ na jigyuṣī |
dēvīm vācamajanayanta dēvāḥ |
tāṃ viśvarūpāḥ paśavō vadanti |
sā nō maṅdrēṣamūrjaṃ duhānā |
dhēnurvāgasmānupa suṣṭutaitu || 60 ||

yadvāgvadāntyavicētanāni |
rāṣṭrī dēvānāṃ niṣasāda maṅdrā |
catasra ūrjaṃ duduhē payāḡsi |
kvā svidasyāḥ paramaṃ jagāma |
gaurī mimāya salilāni takṣātī |
ēkāpadī dvīpadī sā catuṣpadī |
aṣṭāpadī navāpadī babhūvuṣī |
saḥasrākṣarā paramē vyōmanṇi |

tasyāḡ samudrā adhi vikṣaranti |
tēnā jīvanti pradiśaścataśraḥ || 61 ||

tataḥ kṣaratyakṣarām |
tadviśvamupajīvati |
indrā sūrā janayanviśvakarmā |
marutvāḡ astu gaṇavānthśajātavāḥ |
asya snuṣā śvaśūrasya praśiṣṭim |
sapatnā vācaṃ manāsā upāsatām |
indraḥ sūrō ataradrajāḡsi |
snuṣā sapatnāḥ śvaśūrō'yamaṣtu |
ayaḡ śatrūñjayatu jarhṛṣāṇaḥ |
ayaṃ vājāṃ jayatu vājāsātau |
agniḥ kṣātrabhṛdanibhṛṣṭamōjāḥ |
śahasriyō dīpyatāmaprayucchanḥ |
vibhrājāmānaḥ samidhāna ugraḥ |
ā'ntarikṣamaruhadagandyām || 62 ||

dhārayānpurōḡdāśaṃ brhaśpatiṃ jaghanācyutimānandō
bhagāsyā trpyānyagnēḥ pṛthivī yajvāna ētu
pradiśaścataśrō vājāsātau caṭvāri ca || 6 ||

vṛṣā'syaḡsurvṛṣabhāya' gr̥hyasē |
vṛṣā'yamuḡrō nṛcakṣāsē |
divyaḥ kārmaṇyō hitō bṛhannāma' |
vṛṣabhasya yā kakut |
viṣūvāṇ viṣṇō bhavatu |
āyaṃ yō māmākō vṛṣā' |
athō indra' iva dēvēbhyaḥ |
vibrāvītu janēbhyaḥ |
āyūṣmantam varcāsvantam |
athō adhipatiṃ viśām || 63 ||

asyāḥ pṛthivyā adhyakṣam |
imamindra vṛṣabham kṛṇu |
yaḥ suśṛṅgaḥ suvṛṣabhaḥ |
kalyāṇō drōṇa āhitaḥ |
kāṛṣivalapragāṇēna |
vṛṣabhēṇa' yajāmahē |
vṛṣabhēṇa yajamānāḥ |
akrūrēṇēva sarpiṣā' |
mṛdhāśca sarvā indrēṇa |
pṛtanāśca jayāmasi || 64 ||

yasyāyamṛṣabhō haviḥ |
indrāya pariṇīyatē |
jayāti śatrūmāyantām |
athō hanti pṛtanyataḥ |
nṛṇāmaha praṇīrasat |
agra udbhindaṭāmasat |
indra śuṣmaṃ tanuvā mērayasva |
nīcā viśvā abhitiṣṭhābhimātīḥ |
ni śṛṇīhyābādham yō nō asti |
urum nō lōkaṃ kṛṇuhi jīradānō || 65 ||

prēhyabhiprēhi prabhārā sahasva |
mā vivēnō viśṛṇuṣvā janēṣu |
udīditō vṛṣabha tiṣṭha śuṣmaīḥ |
indra śatrūnpurō asmākā yudhya |
agnē jētā tvam jāya |
śatrūnthsahasā ojasā |
vi śatrūṇ vimṛdhō nuda |
ētaṃ tē stōmaṃ tuvijāta viprah |
rathaṃ na dhīraḥ svapā atakṣam |
yadīdāgnē prati tvam dēva haryāḥ || 66 ||

suvarvatīrapa ēnā jayēma |
yō ghṛtēnābhimānitaḥ |
indra jaitrāya jajñisē |
sa naḥ saṅkāsu pāraya |
pṛtanāsāhyēṣu ca |
indrō jigāya pṛthivīm |
antarikṣaḡ suvarmaḥat |
vṛtraḥā purucētanaḥ |
indrō jigāya sahasā sahaḡsi |
indrō jigāya pṛtanāni viśvā || 67 ||

indrō jātō vi purō rurōja |
sa naḥ paraṣpā varivaḥ kṛṇōtu |
āyaṃ kṛtnuragr̥bhītaḥ |
viśvajidudbhidithsōmaḥ |
ṛṣirvipraḥ kāvyēna |
vāyuragrēgā yajñapriḥ |
sākaṃ gaṇmanāsā yajñam |
śivō niyudbhiḥ śivābhiḥ |
vāyō śukrō āyāmi tē |
madhvō agraṃ diviṣṭiṣu || 68 ||

āyāhi sōmapītayē |
svāruhō dēva niyutvatā |
imamindra vardhaya kṣatriyāṅām |
ayaṃ viśāṃ viśpatirastu rājā |
asmā indra mahi varcāḡsi dhēhi |
avarcaśaṃ kṛṇuhi śatrumasya |
imamābhāja grāmē aśvēṣu gōṣu |
niramum bhāja yō'mitrō asya |
varṣmāṅkṣatrasya kakubhi śrayasva |
tatō na ugrō vibhājā vasūni || 69 ||

asmē dyāvāpṛthivī bhūri vāmam |
sanduhāthāṃ gharmadughēva dhēnuḥ |
ayaḡ rājā priya indrasya bhūyāt |
priyō gavāmōṣādhīnāmutāpām |
yunajmi ta uttarāvāntamindrām |
yēna jayāsi na parājayātai |
sa tvā'karēkavṛṣabhagg svānām |
athō rājannuttamaṃ mānavānām |
uttarastvamadhārē tē sapatnāḥ |
ēkavṛṣā indrasakhā jigīvāṇ || 70 ||

viśvā āśāḥ pṛtanāḥ saṃ jayaṃ jayanṅ |
abhiṣṭha śatrūyataḥ sāhasva |
tubhyaṃ bharanti kṣitayō yaviṣṭha |
balimāgnē anti ta ota dūrāt |
ā bhandiṣṭhasya sumatiṃ cikiddhi |
bṛhattē agnē mahi śarmā bhādrām |
yō dēhyō anāmayadvadhasnaiḥ |
yō aryāpatnīruṣasaścakārā |
sa nirudhyā nahuṣō yahvō agniḥ |
viśāścakrē balihṛtaḥ sahōbhiḥ || 71 ||

pra sadyō agnē atyēṣyanyāṅ |
āviryasmai cārutarō babhūtha |
īdēnyō vapuṣyō vibhāvā |
priyō viśāmatithirmānuṣiṅām |
brahmā jyēṣṭhā vīryā sambhṛtāni |
brahmāgrē jyēṣṭhaṃ divamātātāna |
ṛtasya brahmā prathamōta jājñē |
tēnārhati brahmaṅā spardhituṃ kaḥ |
brahma srucō ghṛtavātīḥ |
brahmaṅā svarāvō mitāḥ || 72 ||

brahmā yajñasya tantāvaḥ |
ṛtvijō yē haviṣkṛtaḥ |
śrngānīvēcchr̥ngiṇāḡ sandāḍśrirē |
caṣālāvantaḥ svarāvaḥ pṛthivyām |
tē dēvāsaḥ svarāvastasthivāḡsaḥ |
namaḥ sakhibhyaḥ sannānmā'vāgāta |
abhibhūragnirātaradrajāḡsi |
spṛdhō vihatya pṛtanā abhiśrīḥ |
juṣāṇō ma āhutiḥ mā mahiṣṭa |
hatvā sapatnāḡ varivaskaram naḥ |
īśānaḥ tvā bhuvanānāmabhiśriyām |
staumyāḡna uru kṛtaḡ suvīrām |
haviṛjuṣāṇaḥ sapatnāḡ abhibhūrāsi |
jaḥi śatrūḡrapa mṛdhō nudasva || 73 ||

viśāḡ jāyāmasi jīradānō haryā viśvā diviṣṭiṣu
vasūni jigīvāṇthsahōbhirmiṭā naścatvārī ca || 7 ||

sa prātṇavannaviyasā |
agnē dyumnēnaḥ saṃyatā |
bṛhattātantha bhānunā |
navam nu stōmāḡagnayē |

dīvaḥ śyēnāyā' jījanam |
vasōḥ kuvidvaṇāti' naḥ |
svāruḥā yasya śriyō' dṛśē |
rayirvīravātō yathā |
agrē' yajñasya cētataḥ |
adābhyaḥ puraētā || 74 ||

agnirviśāṃ mānuṣiṇām |
tūrṇī rathaḥ sadānavāḥ |
navaḡ sōmāya vājinē' |
ājyaṃ payasō'jani |
juṣṭaḡ śucitamam vasu' |
navaḡ sōma juṣasva naḥ |
pīyūṣasyēha tṛpṇuhi |
yastē bhāga ṛtāvayam |
navāsya sōma tē vayam |
ā sūmatim vṛṇīmahē || 75 ||

sa nō rāsva sahasriṇāḥ |
navaḡ havirjuṣasva naḥ |
ṛtubhiḥ sōma bhūtāmam |
tadaṅga pratiharya naḥ |

rājānthsōma svastayē |
navagḡ stōmaḡ navaḡ haviḥ |
indrāgnibhyāḡ nivēdaya |
tajjuṣētāḡ sacētasā |
śuciḡ nu stōmaḡ navajātamaḡdya |
indrāgnī vṛtrahaṇā juṣēthāḡ || 76 ||

ubhā hi vāḡ suhavaḡ jōhavīmi |
tā vājaḡ sadya uśatē dhēṣṭhā |
agnirindrō navasya naḥ |
asya havyasyaḡ tṛpyatām |
iha dēvau sāhasriṇau |
yajñam na ā hi gacchātām |
vasūmantaḡ suvarvidām |
asya havyasyaḡ tṛpyatām |
agnirindrō navasya naḥ |
viśvāndēvāḡgstarpayata || 77 ||

haviṣō'sya navasya naḥ |
suvarvidō hi jajñirē |
ēdam barhiḡ suṣṭarimā navēna |
ayaḡ yajñō yajamānasya bhāgaḥ |

ayaṃ bābhūva bhuvānasya garbhāḥ |
viśvē dēvā idamadyāgamiṣṭhāḥ |
imē nu dyāvāpṛthivī samīcī |
tanvānē yajñam pūrupēśasaṃ dhiyā |
ā'smai pṛṇītāṃ bhuvānāni viśvā |
prajāṃ puṣṭimamṛtaṃ navēna || 78 ||

imē dhēnū amṛtaṃ yē duhātē |
payasvatyuttarāmētu puṣṭiḥ |
imaṃ yajñam juṣamāṇē navēna |
samīcī dyāvāpṛthivī ghṛtācī |
yaviṣṭhō havyavāhanaḥ |
citrabhānurghṛtāsūtiḥ |
navājātō virōcasē |
agnē tattē mahitvaṇam |
tvamāgnē dēvatābhyaḥ |
bhāgē dēva na mīyasē || 79 ||

sa ēnā vidvāṇ yākṣyasi |
navagḡ stōmāṃ juṣasva naḥ ||
agniḥ prāthamaḥ prāśnātu |
sa hi vēda yathā haṇiḥ |

śivā aśmabhyamōṣadhīḥ |
kṛṇōtū viśvacarṣaṇiḥ |
bhadrānnaḥ śrēyaḥ samānaiṣṭa dēvāḥ |
tvayā'vasēna samāśīmahī tvā |
sa nō mayōbhūḥ pitō āviśasva |
śam tōkāyā tanuvē syōnaḥ |
ētamu tyam madhunā samyūtaṁ yavam |
sarāsvatyā adhimānāvācarkṛṣuḥ |
indra āsīthsīrapatiḥ śatakrātuḥ |
kīnāśā āsanmarutaḥ sudānavaḥ || 80 ||

puraētā vṛṇīmahē juṣēthāṁ tarpayatāmṛtaṁ
navēna mīyasē syōnaścatvāri ca || 8 ||

juṣṭaścaksuṣō juṣṭī narō naktam jātā vṛṣāsa
uta nō vṛṣā'syaḡṣuḥ sa prātnavadaṣṭau || 8 ||

juṣṭō manyurbhagō juṣṭī narō harivarpaṣam giraḥ
śiprīnvājānāmuṭa nō yadvāgvadantī viśvā āśā āsītiḥ || 80 ||

juṣṭāssudānavaḥ ||

|| hariḥ o(3)m ||

|| iti kṛṣṇayajurvedīya taittirīya brāhmaṇē dvitīyāṣṭakē
caturthaḥ praśnaḥ samāptaḥ ||